

**УПРАВЛІННЯ ОСВІТИ
МУКАЧІВСЬКОГО МІСЬКВИКОНКОМУ**

БУДИНОК ШКОЛЯРІВ

ПОГОДЖЕНО

протокол засідання
методичної ради
методичного кабінету
управління освіти

12.09.2013 № 1

ЗАТВЕРДЖАЮ

наказ управління освіти
Мукачівського
міськвиконкому

12.09.2013 № 1

**НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
З ПОЗАШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ
ХУДОЖНЬО-ЕСТЕТИЧНОГО НАПРЯМКУ**

**ФОЛЬКЛОРНО-ЕТНОГРАФІЧНА СТУДІЯ
«КОЛИБА»**

5 років навчання

м.Мукачево – 2013

Автор:

Бляшин Антон Федорович – керівник фольклорно-етнографічної студії «Колиба» Мукачівського Будинку школярів.

Рецензенти:

Пенська Г.Я. – директор Мукачівського Будинку школярів;
Готюр Л.Б. – заступник директора по НВР Мукачівського Будинку школярів;
Ткач О.Д. – методист Мукачівського Будинку школярів.

ПРОГРАМА ДИТЯЧОГО ФОЛЬКЛОРНОГО КОЛЕКТИВУ

Початковий рівень ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Виховання у дітей патріотизму, поваги до народних традицій, звичаїв та обрядів, духовних цінностей українського народу є одними із головних завдань, які стоять перед закладами позашкільної освіти. Ефективним за-собом, що має на меті втілити їх у життя, є робота фольклорних колективів, оскільки саме фольклорне виконавство допомагає глибше пізнати особливості внутрішнього світу народу, його психології, секрети народної творчості.

Робота фольклорного колективу має багато граней. Це, насамперед, вивчення й збереження народно-пісенної творчості, танцювального мистецтва та гри на народних інструментах, обрядів і звичаїв, дитячого фольклору, народно-прикладного мистецтва, а також відтворення (виконання) кращих зразків фольклору. Його різновидовість збагачує дітей, розвиває їхню самодіяльність і фантазію.

Метою програми є формування компетентностей особистості засобами фольклорного колективу.

Основні завдання полягають у формуванні таких компетентностей:

1. *Пізнавальної*, що забезпечує ознайомлення з поняттями та знаннями фольклорного жанру, народнопісенної творчості нашого народу; народної манери виконання.
2. *Практичної*, що сприяє оволодінню народною манерою співу; виконанню кращих зразків народнопісенної творчості нашого народу.
3. *Творчої*, що забезпечує формування творчих здібностей, музичного мислення, вокального слуху та голосу; формування почуття ритму, розвиток виконавської майстерності.
4. *Соціальної*, що сприяє вихованню дбайливого та шанобливого ставлення до народних традицій, сценічної культури, національної свідомості; формування естетичного смаку; популяризації фольклорного жанру.

Дитячий фольклорний колектив вивчає і пропагує кращі вокальні зразки народної творчості, виконуючи їх у народно-пісенному стилі, який відрізняється від академічного відкритим звуком, живим «оголеним» іntonуванням слова.

Формування правильного співочого звуку в народній манері виконання — основне завдання вокальної практики кожного вихованця. Основним завданням є не допускати зажатого, різкого, надто відкритого і крикливогозвучання. Спів відкритим народним грудним звуком не повинен бути надмірним і виснажливим для учнів.

Передбачено навчити дітей поєднанню співу з рухом та грою, зберігаючи при цьому якість і силу звучання. У дітей необхідно формувати розуміння і «чуття» музики, що допоможе їм працювати самостійно, без керівника. Обов'язковою є робота над вокальними навичками учасників, поступовим, грамотним розширенням їхнього голосового діапазону.

Невловимі мелодичні нюанси, які майже неможливо передати за допомогою нотного запису, найвідчутніші у «живому» виконанні. Тому стильові особливості народної імпровізації діти по можливості повинні переймати з голосу, або з фонозапису голосу місцевого виконавця. Діалектний говор, використаний у фольклорних програмах, надасть їм особливої неповторності.

Програма колективу передбачає такі теми: навчально-виховна робота з народознавства, вокально-хорова робота, дитячий фольклор, концертно- масова робота, розважально-пізнавальні та пізнавально-виховні заходи.

Робота колективу здійснюється за принципами інтеграції загальної середньої та позашкільної освіти, здійснення міжпредметних зв'язків. Заняття в колективі доповнюють базові знання учнів з музики, співу, народознавства, історії.

Вік вихованців — від 8 до 11 років. Термін навчання на початковому рівні становить 2 роки. Заняття проходять 2 рази на тиждень по дві години.

Серед усіх колективів художньої самодіяльності робота фольклорного колективу передбачає також особливу різноманітність засобів, форм і методів.

Програма фольклорного гуртка складена на основі програми затвердженої МОН України.

№ п/п	Розділ, тема	Кількість годин		
		усього	теоретичні заняття	практичні заняття
1.	Вступне заняття	2	2	—
2.	Заняття з народознавства	10	10	—
3.	Робота з інструментальним ансамблем	50	4	46
4.	Вокально-хорова робота	48	8	40
5.	Дитячий фольклор	20	—	20
6.	Елементи хореографії	6		6
7.	Масова робота	6	—	6
8.	Підсумкове заняття	2	—	2
Разом		144	24	120

Зміст програми

I. Вступне заняття (2 год)

Ознайомлення з планом роботи фольклорного колективу.

Правила поведінки в колективі.

Організаційні питання.

Мета і завдання фольклорного колективу.

Пояснення термінів «фольклор», «традиції», «звичаї», «обряди».

II. Заняття з НАРОДОЗНАВСТВА (10 год)

Походження і жанри українського фольклору.

Поняття про родовід, народну та національну символіку. Обереги.

Проведення зустрічей з народними виконавцями та майстрами

народно-прикладного мистецтва.

III. Робота з інструментальним ансамблем(50 год)

Ознайомлення дітей з особливостями виконання народних творів. Формувати правильну трактовку нотної табуляції. Робота над виконанням в унісон кожної інструментальної групи з метою чистого іントонування нотного тексту.

Поступовий розвиток техніки гри на інструменті при індивідуальному підході до кожного учасника.

Ознайомлення з виконавсько-технічними навичками – виконання штрихів, звуковедення, та ансамблеве звучання.

Практична робота :

- Розучування нотного тексту;
- Пояснення тематики твору для його художнього осмислення;
- Аналіз музичної структури (кількість фраз, схожі вони чи різні, лад тощо);
- Загострення уваги на найбільш інтонаційно важких фрагментах твору.

IV. Вокально-хорова робота (48 год)

Ознайомлення дітей з вокально-хоровими навичками співу в народнім манері (прослуховування мелодії чи твору з голосу та з фонозапису виконавців, професійних і дитячих фольклорних колективів).

Формування правильного відкритого, легкого, дзвінкого звуку. Робота над співом в унісон з метою створення єдиної манери співу.

Поступовий розвиток діапазону при індивідуальному підході до кожного учасника.

Ознайомлення з вокально-хоровими навичками — диханням, артикуляцією, дикцією.

Практична робота:

- розучування пісні;
- переказ-виконання пісні;
- аналіз музичної структури (кількість фраз, схожі вони чи різні, лад тощо);
- загострення уваги на найбільш інтонаційно важких фрагментах твору.

V. Дитячий фольклор (20 год)

Пісні, ігри, забави, скромовки, лічилки, примовки, загадки тощо.

Практична робота:

- вправи-ігри на розвиток уваги, ініціативи, самостійності учасників фольклорного колективу;
- вивчення з дітьми простих народних пісень із невеликим співочим діапазоном, які зустрічаються в дитячих іграх, колискові, обрядові (колядки, щедрівки).

VI. Елементи хореографії (6 год.)

Хоровод – найдавніша форма народного мистецтва, основа української народної хореографії.

Зв'язок хороводів з обрядодіями.

Пісні–веснянки, які виконуються під час ведення хороводу «А вже весна скресла», «Розлилися води» тощо.

Уміння поєднувати рух зі співом, або грою зберігаючи темпоритм твору та якість звучання. Панорама-ілюстрація в творі.

Зміст ранцю через рухи та жести

Практична робота:

- Вправи на розвиток прямої постави
- Опанування легких рухів в поєднанні їх з виконанням пісні

VII. Масова робота (6 год)

Практична робота:

- дитячі ранки, родинні свята, пізнавально-ігрові програми, музичні конкурси;
- екскурсії для ознайомлення з природою, історією та культурою краю;
- відвідування краєзнавчих, природничих, історичних музеїв;
- зустрічі з народними виконавцями;
- участь в організації й проведенні народних гулянь, свят, обрядів.

VII. Підсумкове заняття (2 год)

- Підсумки виконання програми.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Великдень в Україні. — К.: Музична Україна, 1993.
2. Веснянки. — К.: Музична Україна, 1989.
3. Вістку радісну несемо. — Львів: Монастир Монахів Студитського Уставу «Свічадо», 2000.
4. Вертеп. — Рівне: 1991.
5. *Воропай О.* Звичаї нашого народу. — Мюнхен: 1954.
6. Дитячий фольклор. — К.: Наукова думка, 1984.
7. Купальські пісні. — К.: Музична Україна, 1989.
8. *Маковий Г.* Затоптаний світ. — К.: Український письменник, 1993.
9. *Манько В.* Українська народна писанка. — Львів: Монастир Монахів Студитського Уставу «Свічадо», 2001.
10. Народ скаже, як зав'яже. — К.: Веселка, 1985.
11. Перлинини української народної пісні. — К.: Музична Україна, 1989.
12. Подарунки Святого Миколая. — К.: Соняшник, 1993.
13. Різдвяна Псалтьма. — К.: Музична Україна, 1992.
14. *Скуратівський В.* Місяцелік. — К.: Мистецтво, 1993.
15. Танцювальні пісні. — К., 1970.
16. Ти, малий, скажи малому. — К.: Веселка, 1987.
17. Українські народні пісні. — К.: Музична Україна, 1987.
18. Українські народні ігри та забави. — Луцьк: 1994.